



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

3 de Diuinatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

tis, chirothecis, stropholis, aliisque veneno aliquo contagione laedente vel occidente. Et in summa varic adhibent pharmaca, vel intra corpus ingerentes, vel circa corpus, inficiunt, & conspurcant elementata, aerem, ignem, & similia, quae tacenda potius, quam euulganda.

De Diuinatione. Cap. 3.

- 1 Artes magicae cur artes dicantur.
- 2 Magicae artes duplices, vel diuinatrices, vel mirabilia & scelerum effectrices.
- 3 Diuinus quis.
- 4 Diuinationis duae causae, ars & furor.
- 5 Diuinandi variae species. Et 6. & 7.
- 6 Auguriorum & auspiciorum species. Collegium, & vnde auguria sumebantur. Et 8.
- 7 Arioli qui, & prohibitio eorum. Fanatici qui, & vaticinari quid.
- 8 Oracula Dodonea, Triphonia, tripodis, &c.
- 9 Diuinationis umbilicomantia quae, & gallinarum, vesicae, extorum cum similibus. num. 12. 13. 14. 15. 16. 17. & 18.
- 10 Sortilegia per literas verita. Et de sortibus Virgilianis, Musae, & aliis, nu. 20. 21.
- 11 Sortilegi Delphici sacerdotes.
- 12 Sortilegia mulieres Germanae.
- 13 Omnia bona & mala vnde capta. Et Calendarum Ianuarii ominationes.

Magicae & vetitae vanitates, artes dici possunt, cum ratione quorundam praeceptorum & regularum, quibus impietas vitur, tum etiam propter fraudes & dolos, qui artes dicuntur in iure, ut in l. de suffra. C. ubi si artibus moram neclant. Et in l. omnes, de praescri. 30. vel 40. ubi, omnes nocendi artes amputantes. Et in c. quicunq; 22. que s. ubi, quacunque arte verborum quis iuret Deus non decipitur. Et antiqui *δολοποι*, instructum duodecim artibus, versutum, versipellem, & dolosum valde dicebant.

¶ Porro istarum artium & fraudium duo sunt summaria capita iurisconsultis pendenda: v. t. alia sint diuinatrices, alia mirabilia & scelerum effectrices. Diuinatrices versantur in curiositate, superstitiosa, & impia indagatione praeteritorum, absentium, & futurorum. De diuinatricis prohibitione, & de non diuinatricis iura nota sunt, l. si excepta, & l. nemo aruspiciu, de malef. & math.

¶ In l. 4. & l. nulli magico, eo. ¶ Diuini dicitur sunt quasi Deo pleni, quippe quod diuinitatis se esse plenos simulent & mentiantur, dum astuta coniectione vel cogitione naturali futura praedicunt.

¶ Duo genera diuinationis, ars & furor. Sic enim meminit D. Augustinus, l. de natu. Demo. in c. igitur genus, 26. q. 4. Et ita Plato, in Phaedro, duas species diuinationis facit, *μαρτυρία* & *δαιμονισμός*. Martius, vnde dicit vocem profaxisse *μαρτυρία*, & interiecta litera T. *μαρτυρία*, & habet dicit cum afflatu demoniaci conceptam cum furore, vim fatidicam & diuinam. *δαιμονισμός* artem ex legibus seu regulis certis, & signis aut physicis, aut aliis superstitione assumtis. ¶ Diuinatrices certe eo vsque numero excreuerunt, vt vix res sit aliqua, ex qua diuinationem accipere vanitas & impietas non tetauerit: quae ad quatuor genera reduci possunt.

¶ 1. Ad diuinam seu *πνευματική*, quae sancta est propheta ex sancto Spiritu. Et extra Dei ecclesiam mania seu pseudo propheta & fanatica, de qua postea. ¶ 2. Ad physicam, quae est ex vitibus & naturis rerum, & serie ordine & causis praefatio & declaratio, qualis aliquando ex physionomia colligitur, ex astrologia, & similibus. ¶ 3. Ad Diabolicam, quae per demonum ministerium & inuocatione & impietate fit. ¶ 4. Ad communem, cum his omnibus postremis. Nos de improbatu hic tantum agere decreuimus, omnia sacrosanctae prophetae & mirabilia Dei inquisitione. Sed nec de improbis omnia dicemus, quae nonimus, ne moueamus caritatem, sed pauca, quae ad poenam constituendam pertineant, aperiemus summam, nec alia ratione. quam vt iudices breui elencho norint omnes impostorum blasphemias artes, neve quod speciem interdum religionis praefert, alioquin tamen impium, impenitum relinquunt. Artium autem harum aliquas Lilius Gregorius Giraldus, l. de diis seu idolis gentium, synag. 7. dum agit de Apolline, aliquas Venerus, l. de praestig. Damon. cap. 1. & 12. alias Barthol. Cocles, in anastasi physionomia alias tradunt Rabinus, in commenta. ad praecip. affirmati. 36. & 52. & Paulus Ibra-

elita quoque, in d. praepro. & Franciscus Venetus, tom. 2. proble. sacra script. problema. 275. 276. 277. & 286. De vndecim speciebus meminit ius diuinationis in cap. illud. 26. q. 2. & seq. & in c. igitur, & can. seq. 26. q. 3. Erant inter species vanitatis diuinationis huius quae sequuntur.

λεγομαντία, *λεκανομαντία*, ex pelui & aqua immissa, vbi nequam consulebatur demon.

γαστρομαντία, *γαστρομαντία*, per quam non vocibus, sed figuris respondebatur.

κατοπτρομαντία, *κατοπτρομαντία*, diuinatione ex speculis nitidissimis.

κρυσταλλομαντία, *κρυσταλλομαντία*, vaticinium ex polito crystallo.

δακτυλομαντία, *δακτυλομαντία*, per annulos ad certas constellationes fabricatos.

υδρομαντία, *υδρομαντία*, ex annuli & tibi in Cyatho aquae factis: sed & aliam hydromantiam damnant iura, ca. nec mirum, 26. q. 5. quae fit per aquam, in quam aduocantur & consuluntur umbrae demonum, & sicut imaginum ludificationes.

ονυχομαντία, *ονυχομαντία*, ex vngue pueri impolluti.

κοσμομαντία, *κοσμομαντία*, diuinatione per cribrum.

αξονομαντία, *αξονομαντία*, diuinatione per secures.

γαστρομαντία, *γαστρομαντία*, per spiritum pythonicum ex utero respondentem.

κεφαλομαντία, *κεφαλομαντία*, per caput asini afflatum super pyram.

κλερομαντία, *κλερομαντία*, per sortes fortunae Praeestinas, de quibus & Valer. Maxim. in l. c. 4.

ονιρομαντία, *ονιρομαντία*, per insomnia diuinatione.

βοτανομαντία, *βοτανομαντία*, ex herbis diuinatione.

νεκρομαντία, *νεκρομαντία*, per manes & defunctos elicitos, vt credebant.

νεκρομαντία, *νεκρομαντία*, ex cadaveribus.

σκοινομαντία, *σκοινομαντία*, ex vmbis.

αβραγαλομαντία, *αβραγαλομαντία*, ex actu astragalorum.

γεομαντία, *γεομαντία*, ex proiectione punctorum, & linearum.

αβρονομία, *αβρονομία*, per astrorum iudicia: vnde genethliaci, cap. illud, 26. q. 2.

ψυχογνωμία, *ψυχογνωμία*, ex facie inspecta.

χρυσομαντία, *χρυσομαντία*, ex inspectione linearum manuum.

χρυσομαντία, *χρυσομαντία*, quae fiebat per eneam phialam, plenam vino in minuta pocula transfuso ab alto: vnde captabant amant diuinationem, de qua Cael. Rhodigi. l. 15. c. 5.

πυρομαντία, *πυρομαντία*, cum cere pila, igne incensa. Erat iuxta Ismenum flumini Thebarum Apollinis Aedes, vbi immolatis hostiis & impositis in ignem, sacerdotes vaticinabantur: de quo meminit Sophocles in Oedipo Tyranno 161. *εἰς ἰοίριον πρὸς μαῖαντα σπασθῆναι*, &c.

σπαρτομαντία, *σπαρτομαντία*, per os hirci recenter occisi.

σπλανχνοσκοπία, *σπλανχνοσκοπία*, vt haruspicina, haruspicum diuinatione, per ex torum inspectionem: ab haruga seu Hostia, vel ab ara demta litera H. diuinatione dicta. Prohibita nominatim, in l. 2. de paga. C. & in l. nullus. C. de malef. & mathemat. Non ignoramus tamen probatam antiquis paganis, & Ciceronem, 3. de diuinat. notasse, reipub. causa, communisque religionis esse colendam.

¶ Erat & *δαιμονομαντία*, auspiciu augurum, ex vitibus sumtae diuinationes: hae dictae Praepetes, si ex volatu colligerentur: si ex cantu & ore, Olesines, vt auctor Varro, 5. de ling. Lat. Quibus & accedebat ex pastu diuinatione, pullis gallinaceis ex cauea eductis. Cuius uanitatis apud Ethnicos Romanos erant collegia, nempe augurum: neque quicquam publice aut priuatim fiebat, magnum aut paruum, inconsultis auguribus, vt ait Dio Cassius, lib. 37. & Valer. Maxim. lib. 2. cap. 1. Eratque lex 12. tabul. *Omnium magistratum auspiciu iudiciumque esto*. Exstant & plura exempla de omnibus, & de auguriis apud Valer. Maximum, idem lib. 1. cap. 4. & 5. & de inuentione eorum tractat Polydorus Vergil. lib. 1. de inuento. rer. cap. 22. 23. 24. Et Plinius, lib. 7. cap. 56. & lib. 8. cap. 28. Romae augurum collegium maxime solemne tradit.

¶ Erat adeo frequens auguriorum captatio, vt principia ipsa rerum auspicia dicta sint, vt in l. fin. de interd. Cod. & alibi apud probos linguae latinae auctores. Sed & auguria non tantum ex animi garritu, infessu, saltu, vel volatu, verum etiam ex oculis capiebantur, vt ait Plinius, lib. 10. cap. 55. & ex piscibus apud eundem, lib. 9. cap. 16. ex muribus, & vulpe, lib. 8. cap. 28. & aliis.

¶ Arioli quibusdam dicuntur & harioli quasi farioli, a fando vel ere praedicendo, *ἡρημαντιοί* alii dicunt vates, diuinationem

tionem ore promentes... Sufultariolus Samuel de terra... Reg. 28. & prohibuit Deus, Lenu. 19. ab ariolis quicquam...

10 ¶ Ad hanc speciem diuinationis refero alias plures, quas commisit... Bacchidis furentes, ex Tripode, ex antro Triphonii...

11 ¶ Umbilicomantia, ex vmbilico apud Coclitem diuinatione... ¶ Est & apud eundem expilatio gallinarum, genus diuinaudi...

12 ¶ Meminit commentarius Euripidis, in Phoenissis, fuisse rationem quoque diuinaudi... ¶ Ricus etiam fuit Aruspicius in sacris vesicam obturatam lana...

13 ¶ Spondet amatorem tenerum vel diuinitis orbi Testamentum ingens, calida pulmone columba... Sed haec omnia protinus, vt ridicula & simul impia reicit Christus...

14 ¶ Alia diuinandi successus rerum formula, Idololatriæ descriptur ab Ezechiele, cap. 21. dum dicitur, quod rex Babylonis stetit in buio in capite duarum viarum, diuinationem quærens...

15 ¶ Mentio fit de sortilegis in iure, in ca. sortileg. 26. q. 1. qui sub nomine fictæ religionis, per quasdam, quas sortes apostolorum vel sanctorum vocant, diuinationis scientiam proficentur...

16 ¶ Mentio fit de sortilegis in iure, in ca. sortileg. 26. q. 1. qui sub nomine fictæ religionis, per quasdam, quas sortes apostolorum vel sanctorum vocant, diuinationis scientiam proficentur...

seruisse fore vt insula Lemno adiacentes, mari submergerentur, vt auctor Herodorus, li. 7. in Poly.

¶ Transfulerunt hanc sortium vanitatem quidam ad sacra biblia, vt ex iis quæ in illis occurrerent notionem susciperent: quem morem improbat quoque D. Augustinus, in Inquisitione ad Ianuarium...

¶ Vtebantur & sortibus Delphici sacerdotes, si credamus Horatio, de arte, dum ait,

Et diuina futuri Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.

¶ Narrat Plutarchus, in vita Iulii Cæsaris, sortilegas plures fuisse apud Germanos, quæ & Germanorum perturbant exercitum per sua vaticinia...

¶ Erat alia diuinationum vel superstitionum genus, per omnia quæ e multis rebus capiebantur: veluti ex sterutatione, corrosione foricium, offensione pedum ad ligna, ex singultu, saltu seu pulsatione venarum, occurso hominum, vel ferarum...

Quæ Prædictiones vetitæ non sunt.

Cap. 4.

- 1 Prænotiones quæ non sunt prohibita.
2 de Dierum & Temporum obseruatione vbi tractatum sit.

Prænotiones quædam sunt, quæ pendent ex causis præcedentibus a natura: Quamobrem illæ, si sine superstitione doceantur, non erunt vetitæ, sed laudabiles. Neque improbat Deus Dominus, imo exprobat Pharisæis, quod futuras diei tempestates ex facie cæli prænoscerent...

Quæ Sortes, & quando non sint prohibita.

Cap. 5.

- 1 Sortium usus quomodo adiarhorus.
2 Sorte quæ res dirimantur in iure civili licite, eod. & num. 2. 3. 4. 5. & seq.
3 Familia ex ciscunda iudicium sortes admittit.
4 Electio sorte dirimenda in optione plurium.
5 Documenta hereditaria apud quem esse debeant.

Kkk 3